„OTELUL" SANT PETERSBURG DIN IAŞI[1]

GH. SIBECHI

Cine poposea în Iaşii din deceniile al patrulea şi al cincilea din secolul trecut, avea de ales, în multitudinea de hanuri şi hoteluri existente în capitala Moldovei, în funcţie de posibilităţile pecuniare de care dispunea[2]. Marele neajuns al acestor stabilimente, după cum remarca drastic dr. Ignatie Weinberg dar şi alţi călători, era lipsa lor de confort, dotarea lor deosebit de austeră în „odăile lor sărăcăcioase" existînd deseori „drept întreaga mobilă, cîteva scaune o masă şi un pat de scînduri"[3]. Superior acestora, accesibil doar celor din înalta societate, fiind apreciat drept „tractirul de frunte[4] şi bucurîndu-se de reputaţie atît în Moldova cît şi în străinătate era, fără îndoială, otelul Sant Petersburg. Nu întîmplător în acest local a fost aprinsă, la 27 martie 1848 flacăra revoluţiei în Moldova, prin adunarea ce s-a ţinut aici, sub preşedinţia renumitului patriot şi opozant al regimului lui Mihail Sturdza, Grigore Cuza. Aceasta a făcut ca numele otelului, celebru după cum vom vedea la vremea lui, să intre în istorie. Dovadă, pînă în prezent, din cîte cunoaştem, mai mulţi cercetători i-au consacrat cîteva pagini între care menţionăm

---

[1] În măsura în care ne vor permite sursele informaţionale vom prezenta, în numerele viitoare cîteva din edificiile din Iaşii care s-au dus.

[2] Dintre acestea menţionăm : Hanul turcesc, proprietate a Trei Ierarhilor, situat pe Uliţa Mare, la nr. 138 (cf. *Listele caselor şi a dughenelor capitaliei supuse la vremelnica dare a somelor pentru îmbunătăţirea uliţelor capitaliei, legiuite de Divanul Obştesc şi încuviinţate de Prea Înălţatul domn,* Iaşii, Institutul Albinei, 1853, p. 13 ; „Ioan Neculce", fasc. 9, partea II-a 1933, p. 300) ; Hanul lui Vangheli situat în Foredeul turcesc la nr. 29 (*Listele caselor*..., p. 13 ; „Ioan Neculce", *nr. cit.*, p. 300). Hanul lui Ghimici Caramlău din str. Lozonschi nr. 31 (*ibidem*). Otelul lui Ilie Armanu, aflat pe Baston la nr. 57 (*Listele caselor*... p. 14 ; „Ioan Neculce", *nr. cit.*, p., 300) ; Otelul Pârlitel ce se găsea pe Uliţa Mare, la nr. 311 (*Listele caselor*..., p. 17 ; „Ioan Neculce" *nr. cit.*, p. 301) ; Hanul lui Mistr. de pe uliţa Podu Vechi (*Listele caselor*..., p. 19) ; Otelul Petrea Bacalu de pe Uliţa Mare (*Listele caselor*..., p. 21 ; „Ioan Neculce", nr. *cit.*, p. 301) ; Hanul comisului Gheorghie Coroi aflat pe uliţa Sf. Spiridon, la nr. 190 (*Listele caselor*..., p. 33) ; Hanul cu dughenile răposatului căminar Costea Poileni, din Uliţa Mare nr. 63 (*ibidem*, p. 36) ; Hanul vel căpitanului Ioan Dimitriu din uliţa Cheresteglei nr. 161 (*ibidem*, cap. *dugheni*, p. 5).

[3] Dr. Ig. Weinberg, *Iaşii în vara anului 1840* de Gh. Bogdan—Duică în „Convorbiri literare", an. 58, sept. 1926, p. 611. Despre hanul Pirlitei aflat în 1851 în Păcurari, Kotzebue observa că era format din „odăile acelea urîte, care aveau un aer de închisoare, cu gratiile cele groase de fier la ferestre"(Wilhelm de Kotzebue, Lascar Viorescu, *Roman din viaţa Moldovei* (1851) Iaşi, Ed. Viaţa Românească, 1920, p. 233). Bolintineanu, prin 1857 nota despre alt otel „ce se chiamă a lui Binder" că era „destul de modest şi incomod" (D. Bolintineanu, *Călătorii în Moldova*, f. l., f.a., p. 19).

[4] Mihail Kogălniceanu, *Fiziologia provincialului în Iaşi*, în *Opere*, I, Ed. Acad. R.S.R., Bucureşti, 1974, p. 73.

pe Theodor Rășcanu[5], profesorul cernăuțean Eugen I. Păunel[6] și mai recent, Gh. Ungureanu[7]. Întrucît unele din scrierile menționate nefiind la îndemîna cititorului, ne-am propus ca, parcurgînd reperele bibliografice utilizate de autorii citați și adăugind alte știri ce ne-au fost accesibile, să prezentăm cîteva mărturii despre renumitul hotel cît și proprietarul său.

Denumirea hotelului era de „Sant Petersburg" adică aceea a capitalei Imperiului țarist, în unele scrieri fiind menționat însă și Petersburg sau Regensburg (după numele proprietarului). De ce s-a adoptat această denumire ? Ar fi două ipoteze. Mai întîi pentru că, de vreme ce, pentru emisarii turci (reprezentanții puterii suzerane) veniți la Iași exista Hanul turcesc (aflat pe actuala str. Ștefan cel Mare unde e statuia lui Gh. Asachi), trebuia să existe un loc de găzduire și pentru emisarii țariști (reprezentanții puterii protectoare) îndeosebi, cît și ai corpului diplomatic. Iar denumirea cea mai expresivă o constituia tocmai capitala imperiului în plină ascensiune. Mai puțin probabilă pare o a doua ipoteză : proprietarul, care a trăit mai mulți ani în Rusie țaristă, avînd amintiri de neuitat din orașul de pe Neva, a ținut ca firma localului său să-i evoce acele momente. Indiferent însă de motivele ce l-au inspirat pe proprietar în alegerea numelui localului său, cert e că faima acestuia a trecut granițele de atunci ale Moldovei, grație unor călători străini ce-au poposit la Iași și care, ulterior, încredințînd tiparului impresiile lor au făcut o veritabilă reclamă în străinătate stabilimentului ieșean. Între aceștia trebuie menționat diplomatul prusac Carl Otto Ludwing von Arnim ce a trecut prin Iași în anul 1836[8]. Elogiind spiritul pragmatic al proprietarului von Arnim îl considera ca „unicul care să fi așezat la Iași un hotel destul de suportabil, ce nu există pînă atunci". Dacă despre hotelul propriu-zis von Arnim n-a lăsat detalii, a rămas în schimb impresionat de veritabilul talent oratoric al proprietarului, talent care, fără îndoială, juca un rol important în atragerea clienților din lumea cea mai selectă a vremii. Diplomatul căruia prin natura profesiei sale îi erau cunoscute toate dantelăriile verbale din arsenalul lingvistic al vremii nota, despre afirmațiile proprietarului : „Aș fi vrut să fi fost în stare să notez toate cîte le spunea, căci o astfel de alegere de fraze nu mi s-a mai întîmplat să aud decît foarte rar sau chiar niciodată". Din nefericire, Arnim, grăbit cum singur recunoștea n-a concretizat nici măcar planurile de „înfrumusețare a orașului" Iași pe care le nutrea și i le-a împărtășit, în limbajul lui pitoresc proprietarul hotelului[9].

Mult mai generos în detalii s-a dovedit, un an mai tîrziu Anatol de Demidov care, de asemenea, a fost găzduit la hotelul St. Petersburg mai mult timp, proprietarul stabilimentului încasînd pentru aceasta suma de 980 lei, eliberată din porunca Departamentului nr. 13 834 pentru care a dat chitanța necesară justificării banilor respectivi[10]. Emisarul țarist s-a arătat impresionat de dimensiunile localului, de eleganța și somptuozitatea personalului de deservire, de ambianța plăcută a încăperilor realizată prin zugrăveli încărcate dar a rămas dezolat față de confortul redus și simplitatea mobilierului. El scria : „Hotelul în care am fost găzduiți era clădit cu o măreție mult mai mare decît trebuitoare pentru menirea sa. Afară de mărimea și faimoasa așezare a saloanelor și, de asemenea, afară de picturile care împodobesc din belșug apartamentele, nu se mai găsea aicea din ceea ce poate stinge oboseala și zăpăceala produse de o cale lungă. Aceste camere frumoase nu ne dădeau alt culcuș decît un biliard care, nu izbuti să primească decît patru dintre noi. Restul trebuiră să se mulțumească cu cîteva saltele umplute cu niște paie. Dealtfel, nimic altceva, orice ar fi, nu încărca luxul acestei găzduiri cu totul spartane. La vederea uniformelor frumoase ale numerosului personal din salon, crezi că ai de-a face cu un palat și nu bănuiești nicidecum că oaspeții acestei frumoase clădiri oftează zadarnic după lucrurile pe care călătorul cel mai sărac le găsește în cel mai prost han de țară. Cu

[5] Theodor Rășcanu, *Nepotriviri și nedumeriri* în „Din trecutul nostru", an. VII, ian.-apr., 1939, p. 49—50.

[6] Eugen I. Păunel, *Otelul St. Petersburg din Iași* (*note bibliografice*) în „Din trecutul nostru", an VII, mai—iulie, 1939, p. 38—42.

[7] Gh. Ungureanu, *Acum 120 de ani la Otelul „Petersburg" din Iași* în „Magazin istoric" an. II, nr. 4 (53), apr. 1968, p. 53—55.

[8] C.O.L. von Arnim, *Flüchtige Bemerkungen eines Flüchtig—Reisenden. Heraus gegeben von C.O.L. Arnim. Vermehrte Ausgabe Berlin 1838, in der Nicolai'schen Buchhandlung, Heft III, Aufenthalt zu Konstantinopol Reise über das Schwarze meer nach der Moldau, Aufenthalt daselbst*, trad. rom. de Eugen I, Păunel, *Trecerea prin Moldova și Bucovina a diplomatului prusian C.O.L. von Arnim, acum o sută de ani* în „Codrul Cosminului", an. X, 1936—1939, Cernăuți, 1940, p. 391—412.

[9] *Ibidem*, p. 406.

[10] Analele Parlamentare ale României, tom. VIII, partea a II-a București, 1897, p. 592—593.

toate acestea primirăm în locuinţa noastră... persoane cu cele mai înalte ocupaţii şi ranguri din Iaşi printre care şi ministrul de interne Suţu[11].

O altă mărturie străină despre otelul ieşean au lăsat, în 1839 misionarii scoţieni Andrew A. Bonar şi Robert Mc. Cheyne care, vizitînd mai multe oraşe moldovene, la Iaşi, au fost cazaţi graţie intervenţiei consulului englez Gardner, la hotelul St. Petersburg. Oaspeţii britanici l-au considerat ca „un stabiliment mare" al cărui proprietar era un evreu ce trecuse la credinţa ortodoxă[12].

În vara anului 1840 doctorul Ignatie Weinberg, sosit cu treburi la Iaşi, a descins tot la hotelul Petersburg întrucît, spunea el, citise lucrarea lui Arnim şi a dorit să cunoască nemijlocit originalul hotelier şi localul său. Din însemnările sale se conturează profilul hotelierului. „Este un individ cum rar se găseşte. În Moldova şi Muntenia el şi-a cîştigat un fel de celebritate şi cu greu s-ar găsi un călător care să n-aibă de povestit vreo anecdotă despre el sau de spus vreo ciudată frază de-a lui; ce să mai zici de locuitorii Iaşilor care, mic şi mare, îl cunosc în toată trivialitatea sa clasică" [13]. Se numea Conrad Regensburg (în diferite documente Regensburger, Reizenberg, Reichenberg, Reghenzburg) s-a născut în Bamberg în anul 1779[14] fiind rudă cu Hirsch — Hyazint a lui Heine. În timpul campaniei lui Napoleon în Rusia ţaristă a fost înrolat, într-o unitate de bavarezi, întîmplările din război stînd la baza picantelor şi savuroaselor sale povestiri. Înapoiat la Bamberg, n-a zăbovit prea mult în localitatea natală şi, după încheierea păcii, afacerile l-au dus iarăşi pe meleagurile ruseşti. Neînregistrînd acolo succesul scontat în afaceri, s-a instalat în Iaşi, prin 1824 unde „întreţine pînă acum un hotel în stare bună". Una din marile sale slăbiciuni o constituia discutarea problemelor politice dar, neavînd competenţa necesară, opiniile sale erau cu totul deplasate încît la „o trivialitate mai comică nu se poate ajunge". Aceasta făcea ca, hotelul să îndeplinească şi o a doua funcţie, de loc preferat al corpului diplomatic, al personalităţilor politice, de întîlnire spre a dezbate probleme de politică internă şi externă. Adunările din martie 1848 erau aşadar, continuarea unei practici ce devenise tradiţie la renumitul hotel ieşean. Între altele, Regensburg, obişnuia să prezinte cu emfază străinilor, binefacerile făcute ieşenilor: „tir le-am făcut, casino le-am făcut, baluri le-am făcut". Ginerele său era în relaţii cordiale atît cu Mihail Sturdza, cît şi cu alte înalte oficialităţi moldovene ceea ce îl determina pe Regensburg să afirme că „vodă nu poate trăi fără el şi cu miniştrii una este" [15]. Avea profesia de dentist care îl făcea un om atît de respectabil[16]. Prin 1852 se părea că

---

[11] Anatole de Demidoff, *Voyage dans la Russie meridionale et la Crimée par la Hongrie, la Valachie et la Moldavie. Executee en 1837 par... Dédie à S.M. Nicolas I er, Empereur de Toutes les Russies*, 4 vol., Paris, Ernest Bourdin et Cie, Ed. 1840—1842; în rom. *O călătorie în Principatele Române* din *O călătorie în Rusia de Miazăzi şi Crimeia prin Ungaria, Valachia şi Moldova*, trad. de V. Ghibaldan, Bucureşti, Ed. Libr. Alcalay & Co., f.a., p. 86—87; 89; M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 73—74.

[12] Andrew A. Bonar, Robert Mc. Cheyne, *Narrative of a Mission of inQuiry to the Jews from the Church of Scotland în 1839*, Edinburgh, William Whyte et Co., 1843 prezentată în rom. de Al. Lapedatu, *Doi misionari scoţieni în Ţările Române acum o sută de ani* în „Analele Academiei Române, Memoriile Secţiunii Istorice seria III-a, tom. XV, 1934, p. 187. În realitate era protestant Cf. Arh. St. Iaşi, Col. de stare civilă, mitrica bis. Protestante, vol. II, f. 39 v—40.

[13] Dr. Ig. Weinberg, *op. cit.*, p. 644.

[14] Arh. St. Iaşi, *col. cit.*, f. 39 v — 40.

[15] Dr. Ig. Weinberg, *op. cit.*, p. 644—646; Arh. Şt. Iaşi, Tr. 1316, op. 1488, nr. 1293, f. 45, 47, passim. Aici menţiunea că s-a născut la Bemberg în Austria.

[16] Ginerele său se numea Iosef Loeffler, căsătorit cu Doroteia născută Reghenzburg (cf. Arh. St. Iaşi, fond Eforia municipală Iaşi, ds. 59/1851). A studiat la Pesta, la noi venind în jurul anului 1829 (cf. Dr. V. Gomolu, *Adaos la volumul I (completare şi rectificare de date) din Repertoriul medicilor, farmaciştilor, veterinarilor din ţinuturile româneşti (înainte de anul 1870)*, Bucureşti, Tipografia Cultura, Cîmpineanu 15, 1941, p. 98). În anul 1831 anunţa publicul ce lucrări dentare poate efectua după ştiinţele ce s-au agonisit prin ţări streine („Albina românească, an. III, 1831, p. 64) şi că dispune de „feliorite esenţii şi pulbere" utilizate la păstrarea danturii şi vindecarea durerilor (*ibidem*, p. 164). În anul 1834 (cf. Paul Pruteanu, *Contribuţie la istoricul spitalelor din Moldova*, Ed. Medicală, Bucureşti, 1957, p. 13), sau 1835 a fost numit dentist al oraşului Iaşi cu o leafă anuală de 300 lei. Prin 1838 se găsea la Braşov dar anunţa publicul că se va reintoarce în Moldova (cf. Dr. V. Gromolu, *op. cit.*, p. 98). Într-adevăr, în anul 1842, numele său apare printre „dantiştii" cu drept de practică în Moldova („Uricarul", vol. XIX, p. 441). În anul 1855 îşi exercita profesia în Roman în casele serdarului Andronache (Dr. V. Gromolu, *op. cit.*, p. 98).

Regensburg era in viață, figurind într-o listă ca proprietar al unei clase de clasa I[17]. Originalul hotelier însă a trecut la cele veșnice la 11 aprilie 1851, în vîrstă de 72 de ani, fiind înmormîntat la 13 aprilie la cimitirul bisericii protestante[18]. Soția sa se numea Barbare și se născuse în anul 1796 la Baiern[19]. Soție fidelă, și-a urmat soțul în „30 guvernamente rusești". Era o bună cofetară, fiind în măsură să prepare „30 de feluri de prăjituri". Virtuțile ei îl determinau pe soț s-o aprecieze drept „o femeie mondială" [20]. Weinberg l-a găsit pe hotelier în 1840 în doliu. Într-adevăr, doamna Barbare se stinsese din viață la 12 iunie 1840, fiind înmormîntată la 14 iunie la cimitirul bisericii protestante[21].

În anul 1848 Iohan Ferdinand Neigebaur a rămas neplăcut impresionat de starea în care se găsea hotelul avînd prețuri mari, lipsă de curățenie și o bucătărie rea fiind, preferabil hotelul de Italia[22].

Este un adevăr unanim acceptat că, renumita adunare din 27 martie 1848 s-a ținut la hotelul Sant Petersburg, fapt susținut de contemporani[23]. Manolache Drăghici[24] scria că înainte de aceasta „trei Seanțe" s-au ținut în hotel „după ce droșcarii și cărătorii de apă, sacagii lăsa trăsurile în uliță și să suia în salonul concordiei, ca să facă parte în adunarea națională și să dea voturi, aplaudînd pe oratorii boieri". Tot Drăghici, participant cu siguranță la una din adunări relata că oratorii „în lipsă, de tribună se suiau pe o masă în mijlocul odăii și spunea cuvinte entusiastice norodului" [25].

S-au mai exprimat opinii despre locul unde s-a aflat hotelul Sant Petersburg, opinii ce merită a fi amintite. Ion Ghica într-o călătorie făcută la Iași înainte de 1848 consemna : „mă coboram la hotelul de Petersburg, în casele lui beizadea Petrache Mavrogheni din uliță" [26]. Mai apoi Radu Rosetti considera că, numindu-se ulterior hotel Binder, Petersburgul s-a aflat pe strada Lăpușneanu[27]. Theodor Rășcanu ajungea, în urma investigațiilor făcute că, hotelul se găsea pe str. Lozonski „unde se află azi Seminarul Veniamin Costachi" [28]. N. A. Bogdan și apoi Eugen I. Păunel considerau că hotelul în cauză se găsea „în casele Lapedat, pe strada Golia, lîngă mănăstirea Golia" [29]. În fine Gh. Ghibănescu și nu demult Gh. Ungureanu opinau că otelul s-a aflat în apropierea de palatul domnitorului dar că, Regensburg neavînd cumpărat un imobil în Iași, închiria diverse case pentru a le destina ca hotel fie pe uliță. Zis, în casele logofătului Grigore Ghica, la Petrea Bacalu sau la Binder[30]. Evident, interesează unde se găsea

---

[17] Analele Parlamentare ale României, tom. XVII, partea II-a, București, Imprimeria Statului, 1915, p. 201.

[18] Arh. St. Iași, Colecția de stare civilă, mitrica bis. Protestante, vol. II, act, nr. 671, f. 39 v — 40.

[19] *Ibidem*, f. 21 v — 22.

[20] Dr. Ig. Weinberg, *op. cit.*, p. 645.

[21] Arh. St. Iași, *col. cit.*, act. nr. 316, f. 21 v. — 22.

[22] I.F. Neigebaur, *Beschreibung der Moldau und Wallachei*, I, Breslau, 1854, Verlag von Urban Kern, p. 305.

[23] Elias Regnault, *Istorie politică și socială a Principatelor Dunărene*, tradusă de Ioan Fătu, Iași, Tipografia Buciumului român, 1856, p. 427 ; „Uricarul", vol. X, Iași, Tipo-litografia Buciumului român, 1888, p. 5, 18 ; G. Sion, *Suvenire contimpurane*, București, Tipografia Academiei Române, 1888, p. 175 ; K. Marx, *Însemnări despre români*, Editura Academiei R.P.R. București, 1964, p. 150, etc.

[24] Despre Drăghici vezi N. Iorga, *Manolache Drăghici* în „Arhiva" I, 1889—90, p. 682—698 ; Gh. Ungureanu, N. *Iorga, școlar la Liceul Național din Iași*, în „Anuarul Liceului Național pe anii 1942—1943, Iași, 1943 ; Aurel Golimas, *Testamentul inedit al vornicesei Maria Drăghici, născută Nacu, mama postelnicului Manolache Drăghici, Noui date despre Drăghicești* în „Revista Istorică Română", an. XVI, 1946, p. 369—372.

[25] Manolache Drăghici, *Istoriea Moldovei pe timp de 500 de ani, până în zilele noastre*, Iașii, Tipografia Institutului Albinei, tom. II, 1857, p. 208.

[26] Ion Ghica, *O călătorie de la București la Iași înainte de 1848* în *Scrisori către V. Alecsandri*, Ed. Minerva, București, 1976, p. 143.

[27] R. Rosetti, *Amintiri din copilărie*, I, *Ce-am auzit de la alții*, 1922, p. 142.

[28] Theodor Rășcanu, *op. cit.*, p. 50.

[29] N. A. Bogdan, *Orașul Iași*, ed. II, Iași, 1913—1915, p. 426 ; Eugen I. Păunel, *op. cit.*, p. 39.

[30] Gh. Ghibănescu, *Surete și izvoade*, vol. VII, Iași, Tipografia Dacia și D. Iliescu, 1912, p. CCLXI ; Gh. Ungureanu, *Acum o sută de ani...*, p. 54.

hotelul în anul 1848. Logic, era o imprudenţă inadmisibilă şi o sfidare făţişă să se ţină adunări orientate împotriva domnitorului chiar la cîţiva zeci de metri de curtea sa, în care se găseau, gata să intervină la semnalul său, credincioşii arnăuţi din „garda pretoriană" a lui Sturdza. Ar însemna că ultima localizare propusă să nu reziste nici la cea mai sumară analiză. Şi totuşi, paradoxal, hotelul în care s-a ţinut adunarea la 27 martie 1848 s-a aflat lîngă curtea domnească. Astfel, postelnicul Drăghici localiza hotelul „în coastele curţii domneşti"[31]. În manifestul „Moldova către fiii săi" din anul 1848 se arăta că adunările se ţineau „la tractirul de Petersburg, peste drum de căzărmi, de tunuri şi de oastea lui" (Mihail Sturdza n.n.)[32]. În contractul de închiriere prin care Regensburg lua localul de la Strul Heim Daniel se specifica locul acestuia : „casele ce le are în această capitalie, în poarta palatului judecătoresc"[33]. Aşadar imobilul în cauză se găsea pe Uliţa Mare (azi str. Ştefan cel Mare) peste drum de curtea domnească (azi Palatul culturii). Locul precis unde se găsea hotelul l-a arătat în 1913 Dumitru Moruzi : „La stînga noastră se deschide o uliţă dreaptă cam ca obada carului şi de aceeaşi lărgime cu Uliţa Mare. I se zicea uliţa Podului Roş, unde trecea pe podul de peste Bahlui şi nu se oprea la rohatca Socolei. Colţ cu Podul Roş şi Uliţa Mare era şi pe atunci aceeaşi hardughie de coloane verzuie, aşezată pe trei trepte ca un tron împărătesc, (clădirea în care funcţiona hotelul în 1848 — n.n.). Se zicea că ar fi a lui Michel Daniel dar nu sînt sigur"[34].

Evreul Strul Heim Daniel era unul dintre negustorii cei mai bogaţi din Iaşi ce îşi putuse permite luxul de a împrumuta chiar lui Mihail Sturdza 6 000 de galbeni[35] şi dispunea de mai multe case şi dughene în capitală[36]. Acesta, în anul 1847 a cumpărat de la vornicul Vasile Ghica casele respective ce se aflau pe Uliţa mare[37]. La rîndul său Vasile Ghica le moştenise de la tatăl său — Grigore Ghica [38] şi erau estimate la imensa sumă de un milion de lei[39]. La data de 21 aprilie 1848 Regensburg a închiriat rîndul de sus al caselor respective pentru hotel pe termen de 3 ani cu suma de 300 galbeni în primul an şi 350 în următorii doi ani[40]. Ca urmare însă a invaziei trupelor otomane şi ţariste sub pretextul asigurării ordinii şi liniştii în ţară, autorităţile au dispus ca, din septembrie 1849 hotelul să fie utilizat pentru cazarea militarilor turci[41].

Despre viaţa la hotel au lăsat însemnări interesante Negruzzi şi îndeosebi Kogălniceanu. Acesta din urmă observa prin 1844 că unii harabagii erau în înţelegere cu Regensburg spre a-i aduce la otel călătorii sosiţi în Iaşi. Acolo erau întîmpinaţi cu o distinsă politeţe de către lachei. Apoi, preţiosul oaspete era dus într-un apartament frumos decorat şi mobilat mult mai bine decît era la sediul ispravnicului de ţinut. Masa se putea servi în cameră sau în sufragerie[42]. Curios, pasagerul mergea în sufragerie unde ochii-i erau orbiţi de noile frumuseţi : pereţi zugrăviţi, feţe de mese, lămpi, farfurii fine încît un provincial putea avea impresia că se găsea „în palaturile din Halima". Societatea era mai mult decît distinsă : lorzi, contese poloneze etc. Meniurile din cele mai alese : biftecuri, anghenahturi, budinci, blamaje, sardele. Se bea şampanie şi vinuri alese. Negruzzi spunea că Regensburg se lăuda cu vinurile de Tokay şi Rin aduse din viile lui Metternich dar care, erau de fapt Odobeşti sau Cotnari[43]. După cină clientul se odihnea pe canapeaua de adamască.

Toate acestea, ca şi astăzi dealtfel în hotelurile de lux, aveau un preţ mai mult decît piperat : 179 lei fără bacşiş, evident pentru o zi. În cazul în care călătorul, afectat la pungă, pro-

---

31 Manolachi Drăghici, *op. cit.*, p. 208. La p. 209 utilizează noţiunea de „tractirul Peterburschi".

32 Arh. St. Iaşi, col. Foi volante, nr. 61.

33 „Buletin foae oficială", an. XIV, nr. 64, din 12 aug. 1848, p. 259, col. 2, nr. 17.

34 Dumitru Moruzi, *Curtea domnească din Iaşi, Uliţa mare şi Podul verde* în „Drum drept", an. I., nr. 4, 1913, p. 234.

35 Andrew A. Bonar, Robert Mc. Cheyne, *op. cit.*, în rom. Al. Lapedatu, *Evreii în ţările noastre acum o sută de ani după relaţia a doi misionari scoţieni* în „Analele Academiei Române, Mem. Secţ. Ist., S. III, tom. XV, mem. 8, p. 209.

36 *Listele Caselor...*, p. 14, 36, 125 etc.

37 *Documente privitoare la anul revoluţionar 1848 în Moldova*, D.G.A.S. din R.P.R., Bucureşti, 1960, nr. 439, p. 406 ; Gh. Ungureanu, *op. cit.*, p. 55.

38 *Ibidem.*

39 *Documente privitoare la anul revoluţionar 1848...* nr. 439, p. 407.

40 *Ibidem*, nr. 214, p. 207—208 ; „Buletin, foaie oficială", an. 14, nr. 64, din 12 august 1848, p. 259, col. 2, nr. 17.

41 *Documente privitoare la anul revoluţionar 1848...*, p. 406—408.

42 M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 73—74.

43 C. Negruzzi, *Toderică* în *Păcatele tinereţelor*, Ed. Minerva, Bucureşti, 1977, p. 63.

testa apărea Regensburg „cu pintecele său cel gras" căruia „trebula să-i dai ziua fără împotrivire aceea ce în codrii Herței ar trebui să dai noaptea". După această usturătoare lecție călătorul mai puțin bogat se muta fie la hanul lui Coroi fie a lui Vangheli[44].

În anul 1853 Daniel murise, evreii ieșeni pregătindu-se să aleagă alt cahal în locul său[45] proprietar al hotelului devenind Costachi Neculce care l-a mutat în locuința sa din Ulița Mare nr. 23[46]. În curînd hotelul cu denumirea Sant Petersburg avea să dispară definitiv din fizionomia Iașului, atît ca urmare a scăderii brusce și necesare după războiul Crimeii a influenței țariste în Moldova cît și mai apoi prin mutarea capitalei, deci și a corpului diplomatic la București, după cum avea să dispară și hanul turcesc, de la Trisfetitele. Clădirea însă a continuat să existe un timp funcționînd în ea hotelul Victoria iar apoi fiind cumpărată de seminarul Veniamin Costache[47]. A fost dărîmată în perioada interbelică.

Pe locul unde s-a aflat în 1848 hotelul Sant Petersburg în anul 1973 s-a dezvelit o placă comemorativă pe care este gravat textul următor : „Pe acest loc, unde se afla hotelul Petersburg s-a desfășurat în ziua de 27 martie/8 aprilie 1848 adunarea populară a revoluționarilor din Moldova, care a dat semnalul începerii revoluției burghezo-democratice din 1848 în Țările Române".

L'HOTEL SANT PETERSBURG

Résumé

Nous présentons quelques lignes sur le propriétaire de l'Hôtel d'Iassy, Sant Petersburg — le juif Conrad Regensburg — et les témoignages de quelques étrangers concernant cet hôtel (Armin, Demidoff, Bonar, Neigebaur) et aussi de quelques écrivains roumains (Negruzzi, Kogălniceanu). L'Hôtel présente un intérêt particulier parce que c'est ici qu'an 27 mars 1848 a en lieu une grande réunion populaire (a peu pes 1 000 personnes) qui a signifié au fait la début de la révolution bourgeoise démocratique dans les pays roumains.

[44] M. Kogălniceanu, *op. cit.*, p. 74.
[45] Arh. St. Iași, fond Eforia municipală Iași, dos. 60/1853.
[46] *Listele caselor...*, p. 16 ; „Ioan Neculce", fasc. 9, partea II-a, 1933, p. 300.
[47] Gh. Ghibănescu, *op. cit.*, p. CCLXI.